

odbojovými akty, ale extrémní formou kolektivního vyjednávání, která kompenzovala deficit nezávislých zastupitelských orgánů. Vycházely namnoze ze mzdových a sociálních otázek, ke svým cílům využívaly často nižší stupně odborových a stranických organizací a nezdávka se legitimizovaly vůči nadřazeným institucím užíváním socialistické ideologie. Doposud nejkomplexnější zpracování dané problematiky je založeno na rozsáhlém archivním výzkumu.

MILAN ZNOJ, *České spory o liberalismus. Masaryk a Havel*, Praha: Karolinum, 2024, 211 s.

Kniha filozofa a politologa Milana Znoje analyzuje dva české spory o liberalismus, jejichž účastníky byli dva vůdčí čeští intelektuálové a politici – T. G. Masaryk a Václav Havel. Jejich spory jsou natolik časově vzdálené, že je otázka, zda v jednání a myšlení lze vůbec najít nějaké kontinuity. Kniha je proto spíše konceptuálním testem českého demokratického mýtu, který obě tyto postavy „filozofů na trůně“ nahlíží v zákrytu. Autor nejprve představuje, jak Masaryk reformuloval klíčové koncepty české politické emancipace, jak při tom zúčtoval s dobovým liberalismem a požadoval jeho sociální a demokratickou proměnu. Poté se věnuje Václavu Havlovi, kdy se po pádu komunismu stala tématem jeho sporu omezenost transformačního neoliberalismu, který měl antidemokratické implikace. Autor argumentuje, že se v těchto odlišných sporech dostávala ke slovu liberální tradice, která měla své evropské souřadnice a dávala demokratický smysl české politické emancipaci. A lze se podle něj nadít, že tato liberální tradice má svou relevanci i v současnosti, kdy se objevují nová nebezpečí pro demokracii, především vlna antiliberismu, nacionalismu a konzervatismu, která se kolem zvedá.